

Nová vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

Od 07.08.2021 platí nová vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady (ve sbírce zákonů byla zveřejněna 23.07.2021). Jde o nový prováděcí předpis k zákonu č. 541/2020 Sb., o odpadech, který řeší podrobnosti většiny povinností uvedených v zákoně. Vyhláška nahrazuje většinu starých předpisů, které byly novým zákonem zrušené. Snahou bylo legislativu rozčistěnou v několika předpisech sjednotit a zpřehlednit. Část povinností starých předpisů budou uplatňována dále, viz přechodné ustanovení (§§ 79-83).

Vyhláška stanovuje nové povinnosti, některé nejsou úplně jasné, předpokládáme že MŽP bude vydávat další metodické pokyny, ve kterých bude jednotlivé povinnosti upřesňovat, vysvětlovat a měnit...

Vyhláška je poměrně rozsáhlá. Je členěná do několika kapitol:

- část první – Úvodní ustanovení (§ 1 - § 2)
- část druhá – Podrobnosti provozu zařízení určených pro nakládání s odpady (§ 3)
- část třetí – Školní sběr (§ 4)
- část čtvrtá – Povinnosti při jednotlivých způsobech nakládání s odpady (§ 5 - § 16)
- část pátá – Přeprava odpadů (§ 17 - § 23)
- část šestá – Údaje o odpadu, základní popis odpadu, evidence a ohlašování (§ 24 - § 32)
- část sedmá – Povinnosti při nakládání s některými druhy odpadu (§ 33 - § 76)
- část osmá – Ekonomické nástroje (§ 77)
- část devátá – Závěrečná a přechodná ustanovení (§ 78 - § 83)
- část desátá – Účinnost (§ 84)
- – Přílohy

Technické podmínky soustředování odpadu (§ 5 vyhlášky) – požadavky jsou obdobné, jako ve staré vyhlášce: odpady musí být soustředovány v prostředcích, které jsou odolné proti chemickým vlivům odpadů; jsou odlišeny tvarem, barvou nebo značením od prostředků nepoužívaných pro nakládání s odpady; svým provedením zabezpečují ochranu okolí před únikem odpadů a před emisemi nebo zápachem a zároveň chrání odpad před nežádoucím znehodnocením, zneužitím nebo odcizením.

Pokud stávající shromažďovací nádoby neodpovídají novým požadavkům, je stanoveno přechodné období do 31. prosince 2022.

Údaje o předávající osobě a odpadu a základní popis odpadu (§ 24 vyhlášky) – v případě základního popisu odpadu došlo k rozšíření povinných informací.

Údaje o předávající osobě a odpadu a základní popis odpadu

1. Předávající osoba poskytne osobě provozující příslušné zařízení určené pro nakládání s odpady a obchodníkovi s odpady v případě jednorázové nebo první z řady dodávek následující písemné informace:

- a) IČO, bylo-li přiděleno, obchodní firmu/název/jméno a příjmení osoby předávající odpad odpadu, identifikační číslo obchodníka s odpady, pokud je předávající osobou obchodník s odpady, identifikační číslo zařízení, ze kterého je odpad předáván, pokud je předávající osobou provozovatel zařízení, identifikační číslo provozovny, pokud je předávající osobou původce odpadu, název, adresu a identifikační číslo základní územní jednotky (dále jen „IČZUJ“) provozovny. V případě vzniku odpadu mimo provozovnu se uvede kód SO ORP / SOP z číselníků správních obvodů vydaných Českým statistickým úřadem podle místa vzniku odpadu a stručné označení činnosti, při které odpad vznikl, adresa a IČZUJ podle místa vzniku odpadu; v tomto případě se identifikační číslo provozovny a název provozovny neuvádí,
- b) katalogové číslo odpadu, kategorie a v případě nebezpečného odpadu také údaje o jeho nebezpečných vlastnostech, a dále identifikační list nebezpečného odpadu, jeho kopii nebo údaje nezbytné pro zpracování identifikačního listu nebezpečného odpadu, a v případě odpadu skupiny 19

původem ze skupin 20 a 15 01 a 17 podle Katalogů odpadů rovněž údaj o tom, jaká hmotnost z předávaného odpadu je původem z každé z těchto skupin,

c) další údaje o vlastnostech odpadu v případech, kdy ověření specifických vlastností pro přijetí odpadu do zařízení vyžadují právní předpisy nebo povolení provozu zařízení, včetně kopií protokolů o zkouškách a k nim kopie příslušných protokolů o odběru vzorků, pokud jsou zkoušky pro tento účel nezbytné,

d) v případě odpadu katalogových čísel 16 11 01*, 16 11 03* a 16 11 05* musí být uveden údaj, zda obsahují azbest,

e) kopii osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností, pokud bylo pro daný odpad vydáno,

f) v případě, že je původcem odpadu fyzická osoba nepodnikající, poskytne při předání název obce, na jejímž území odpad vznikl.

2. Základní popis odpadu obsahuje údaje podle bodu 1 písmene a) a b) a dále:

a) popis vzniku odpadu zahrnující popis vstupních materiálů,

b) fyzikální vlastnosti odpadu, alespoň skupenství, barva a zápach,

c) údaje o složení odpadu,

d) údaje o jednotlivých parametrech rozhodných pro možnost uložení odpadu na příslušnou skupinu skládek nebo využití k zasypávání včetně protokolů o vzorkování a zkouškách odpadu, pokud z této vyhlášky nevyplývá, že vzorkování a zkoušení nemusí být v daném případě prováděno,

e) odůvodnění toho, proč s odpadem nelze nakládat jiným způsobem v souladu s hierarchií odpadového hospodářství,

f) skupinu skládky, na kterou může být odpad uložen, nebo způsob, jakým může být odpad použit k zasypávání,

g) v případě zamýšleného opakovaného dodávání odpadu vymezení kritických ukazatelů,

h) v případě odpadu předávaného na skládku dále

- údaje o mísitelnosti odpadu s jinými druhy odpadů,

- popis provedeného způsobu úpravy před uložením na skládku, nebo odůvodnění toho, proč není možné úpravu provést,

- v případě potřeby údaje o opatřeních, které je třeba na skládce učinit po přijetí některých druhů odpadů, zejména překryv u odpadů obsahujících azbest nebo zákaz míšení odpadů.

Do 31. prosince 2021 je stanoveno přechodné období, kde je možné používat stávající základní popis odpadu.

Vedení průběžné evidence odpadů (§ 26 vyhlášky) – průběžná evidence se vede podle listu 2 přílohy č. 13 k této vyhlášce. Evidence je vedena se stejnými náležitostmi, jako podle zrušené vyhlášky č. 383/2001 Sb.

V letech 2021 a 2022 se průběžná evidence vede a roční hlášení za tento rok se podává podle požadavků zrušené vyhlášky č. 383/2001 Sb., tzn. Hlášení a evidence má náležitosti vyhlášky č. 383/2001 Sb. Až od roku 2023 se budou uplatňovat požadavky nové vyhlášky. Termín hlášení je změněn na 28.2.

Označování nebezpečného odpadu a identifikační list nebezpečného odpadu (§ 39 vyhlášky) – náležitosti značení nebezpečných odpadů zůstali beze změny. Konkrétní rozměry, vzhled výstražných grafických symbolů jsou uvedeny v příloze č. 20 k vyhlášce č. 273/2021 Sb.

Velké změny ve značení odpadů jsou pouze u odpadů vznikajících ze zdravotnictví (a podobných oborů, např. sociální péče), kdy jsou všechny tyto odpady zařazovány do skupiny 18., viz dále.

Obsah **identifikačního listu nebezpečného odpadu (dále jen ILNO)** je stanoven v příloze č. 21 k této vyhlášce. Náležitosti ILNO jsou stejné, tak jak uváděla zrušená vyhláška č. 383/2001 (konkrétně příl. č. 3).

Nakládání s vybouranými stavebními materiály při odstraňování stavby, provádění stavby nebo údržbě stavby (§ 42 vyhlášky) – zcela nová povinnost. Obecná povinnost třídit odpad, zařazovat je podle Katalogu odpadů, je v odpadové legislativě od začátku, ale ve vyhlášce je nově zdůrazněno nakládání se stavebními a demoličními odpady. Stanovují se minimální požadavky na oddělené soustředování stavebních a demoličních odpadů, které je možné recyklovat; na vybourané stavební materiály které je možné opětovně použít (zemina, asfaltová směs) a na stavební a demoliční odpady, které obsahují nebezpečné složky. Tento postup je nově závazný a při odstraňování staveb, rekonstrukcích atd. je nutné se jím řídit.

Vybourané stavební materiály, výrobky, vedlejší produkty a stavební a demoliční odpady, které musí být soustředovány odděleně

1. Neznečištěné vybourané stavební materiály a výrobky, které je možné opětovně použít nebo stavební a demoliční odpady, které je možné recyklovat:

- stacionární stroje,
- elektrické přístroje,
- podlahové konstrukce,
- sanitární technika,
- sklo, ploché sklo, izolační sklo, sklo pro stavební účely, skleněné stěny a stěny z luxfer,
- dřevo a výrobky ze dřeva neznečištěné nebezpečnými látkami,
- dveře a okna a další výplně stavebních otvorů,
- rostliny,
- beton a betonové konstrukce,
- cihly a zdicí prvky,
- střešní tašky,
- keramické obkladové prvky, další obkladové prvky a sanitární keramika,
- asfaltové směsi, které neobsahují nebezpečné látky,
- zemina a kamení, které neobsahují nebezpečné látky,
- štěrk ze železničního svršku, který neobsahuje nebezpečné látky,
- sádkartonové desky a stavební materiály na bázi sádry, které neobsahují nebezpečné látky,
- konstrukční kovové stavební díly a jiné kovové výrobky,
- plastové výrobky a materiály z PVC (Polyvinylchlorid) - okenní profily, podlahové krytiny, hydroizolační fólie, střešní krytina a další,
- plastové stavební výrobky a materiály jiné než PVC,
- pěnový polystyren, který neobsahuje nebezpečné látky,
- minerální vlna, která neobsahuje nebezpečné látky,
- směsi betonu, cihel, tašek a keramických výrobků, které neobsahují nebezpečné látky,
- polyvinylchlorid (okenní profily, podlahové krytiny, hydroizolační fólie, střešní krytina).

2. Vybourané stavební materiály, které jsou vedlejším produktem.

- zeminy a kamení,
- znovuzískané asfaltové směsi.

3. Stavební a demoliční odpady, které obsahují nebezpečné složky:

- izolační materiály s obsahem azbestu,
- stavební materiály obsahující azbest,
- sklo, plasty a dřevo obsahující nebezpečné látky nebo nebezpečnými látkami znečištěné,
- asfaltové směsi katalogové číslo 17 03 01*,
- zemina a kamení obsahující nebezpečné látky,
- vytěžená hlušina obsahující nebezpečné látky,
- štěrk ze železničního svršku obsahující nebezpečné látky,
- pěnový polystyren, který obsahuje nebezpečné látky,
- minerální vlna, která obsahuje nebezpečné látky,
- jiné izolační materiály, které jsou nebo obsahují nebezpečné látky,
- stavební materiály na bázi sádry znečištěné nebezpečnými látkami,
- stavební a demoliční odpady obsahující rtuť,
- stavební a demoliční odpady obsahující PCB,

- směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek a keramických výrobků obsahující nebezpečné látky,
- jiné stavební a demoliční odpady, včetně směsných stavebních a demoličních odpadů, obsahující nebezpečné látky,
- stavební díly obsahující minerální oleje nebo jimi znečištěné,
- škvára obsahující nebezpečné látky,
- elektrické součásti a zařízení obsahující škodlivé látky (např. plynové lampy obsahující Hg, zářivky, úsporné žárovky; kondenzátory obsahující PCB, jiná elektrická zařízení obsahující PCB, kabely s jinými izolačními kapalinami),
- chladicí látky a izolační materiály v chladicích a klimatizačních přístrojích s částečně halogenovanými chlor-fluorovanými uhlovodíky,
- materiály obsahující polycyklické aromatické uhlovodíky jiné než asfaltové směsi uvedené pod katalogovým číslem 17 03 01*,
- stavební díly, které obsahují nebo k jejichž impregnaci byly použity soli, oleje, dehtové oleje nebo fenolový olej.

ODPADY ZE ZDRAVOTNÍ A VETERINÁRNÍ PÉČE

Vyhláška obsahuje nové pokyny pro nakládání s odpady ze zdravotní péče. Odpadem ze zdravotnictví je veškerý odpad v podskupině 18 01 XX, bez ohledu na typ zařízení, kde vznikl (tzn. nemusí jít vyloženě o zdravotnické zařízení, ale i o příbuzné obory kde odpady v podskupině 18 01 XX vznikají – sociální péče, tetovací salóny apod., dokonce i odpady které vznikají při zdravotnické péči poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta!).

Pokyny pro nakládání s odpady ze zdravotní péče (§ 89 odst. 1 zákona o odpadech) – právnická nebo podnikající fyzická osoba, která je původcem odpadu ze zdravotní péče, je povinna zpracovat pokyny pro nakládání s těmito odpady v zařízení, kde tento odpad vzniká. Pokyny mají být součástí provozního řádu zařízení zpracovaného podle zákona o ochraně veřejného zdraví. Náležitosti pokynů pro nakládání s odpady ze zdravotnictví a veterinární péče jsou uvedené v příloze č. 48 k vyhlášce č. 273/2021 Sb. **Tato povinnost platí od 1.1.2023.**

Poučení pacienta o způsobu nakládání s odpadem (§ 89 odst. 2 zákona o odpadech) – v případě zdravotní péče poskytované **ve vlastním sociálním prostředí pacienta je poskytovatel zdravotních služeb povinen písemně poučit pacienta** o způsobu nakládání s odpadem ze zdravotní péče a o jeho bezpečném uložení, a pacient je povinen s odpadem naložit v souladu s tímto poučením. O poučení učiní poskytovatel zdravotních služeb záznam do zdravotnické dokumentace; záznam podepíše zdravotnický pracovník, který ho provedl, a pacient nebo osoba, která o pacienta pečuje Původcem odpadu ze zdravotní péče v případě zdravotní péče poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta je poskytovatel zdravotních služeb. **Tato povinnost platí od 1.1.2022.**

Zajištění nakládání osobou odborně způsobilou nad 10 t a školení (§ 90 odst. 1 až 3 zákona o odpadech) – pokud zdravotnické zařízení nakládá s **více než 10 tunami odpadů** ze zdravotní péče ročně, je povinna zajistit nakládání s těmito odpady prostřednictvím osoby odborně způsobilé (dále jen OZO) pro nakládání s odpady ze zdravotní péče. Kvalifikační požadavky na OZO jsou uvedené v § 90 odst. 2 zákona. Jednotlivé činnosti v rámci nakládání s odpady ze zdravotní péče může vykonávat **zaměstnanec**, kterého OZO **proškolic nejmeně jednou ročně.**

Zajištění školení zaměstnanců při nakládání s odpady s množstvím pod 10 t (§ 90 odst. 4 zákona o odpadech) – pokud zdravotnické zařízení nakládá s **méně než 10 tunami** odpadů ze zdravotní péče ročně, je povinna zaměstnance, kteří budou s těmito odpady nakládat, proškolic ohledně nakládání s odpady prostřednictvím OZO. Obsah školení se liší podle jednotlivých kategorií zaměstnanců, podrobnosti jsou uvedeny v příloze č. 49 k vyhlášce č. 273/2021 Sb.). **Školení se provádí jednou za 3 roky.**

Záznamy u obou školení se musí uchovávat minimálně 5 let. **Tato povinnost platí od začátku roku 2021. Ale až nyní, nová vyhláška stanovila obsah a program školení, kategorie zaměstnanců, viz příloha č. 49 k vyhlášce č. 273/2021 Sb.**

Požadavky na soustředování odpadů (§ 72, odst. 1 vyhlášky) – odpady ze zdravotní péče musí být odděleně soustředovány od okamžiku svého vzniku, a to alespoň v následujícím rozsahu:

1. ostré předměty,
2. nepoužitelná léčiva,
3. odpady určené ke spálení,
4. odpady určené k dekontaminaci a
5. komunální odpad.

Požadavky na shromažďovací prostředky (§ 72, odst. 2 a 3 vyhlášky) – soustředovací prostředky na odpady ze zdravotní péče musí splňovat následující požadavky:

1. musí být **certifikovány** pro daný způsob použití,
2. nádoby na ostré předměty **musí splňovat požadavky podle technické normy ČSN EN ISO 23 907 (85 4002) Ochrana před poraněním ostrými předměty**,
3. nádoby pro nebezpečný odpad musí být pevné, nepropustné, **nepropíchnutelné a uzavíratelné**,
4. plastové pytle musí mít **maximální objem 0,1 m³**, **tloušťka materiálu** musí být alespoň 0,1 mm; v případě plastových pytlů, které se používají na pracovištích s vysokým rizikem infekčních činitelů, musí být tloušťka materiálu alespoň 0,2 mm; při použití plastového pytle z tenčího materiálu musí být použito více pytlů do požadované tloušťky nebo musí být pytel umístěn do nádoby, která musí být z dezinfikovatelného a čistitelného materiálu.

Odpady se z pracoviště zdravotnického zařízení odstraňují denně.

Komentář: ustanovení § 72, odst. 1 vyhlášky je docela zvláštní, proč se při soustředování odpadů ze zdravotnictví musí zvlášť oddělovat ostré předměty, nepoužitá léčiva a komunální odpad? Znamená to, že ostatní odpady mohou být smíchané? Nedává to, moc smysl, protože povinnost třídít odpady je v odpadové legislativě obecně uvedena a tady je to navíc společně s body 3. a 4., které ale vyjmenovávají způsob odstranění odpadů.

Dále se uvádí, že nádoby pro odpad podskupiny 18 01 XX nesmí být propíchnutelné, ale v bodě 4 jsou uvedeny požadavky na plastové pytle. Ty jsou přeci propíchnutelné. Takže nám z toho vychází, že se plastové pytle pro zdravotnický odpad nesmí použít, protože to říká bod 3, ale podle bodu 4 je povolené je použít?

Asi to bylo myšleno tak, že se odpady s ostrými předměty (upotřebené jehly, skalpely), nesmí ukládat do propíchnutelných nádob. Ale jiné odpady (použitá gázy, obvazy apod.), se do plastových pytlů ukládat mohou, protože nemůžou stěnu pytle poškodit. Ale toto se jen domníváme, vyhláška říká plastovým pytlům ano i ne současně.

Požadavky na označení shromažďovacích prostředků pro zdravotnický odpad (§ 72, odst. 2, písm. e, vyhlášky) – kromě obecných požadavků musí být dále soustředovací prostředky na odpady ze zdravotní péče označeny:

1. časem vzniku odpadu,
2. konkrétním oddělením, kde odpad vznikl,
3. jménem osoby zodpovědné za nakládání a označení,
4. údajem o hmotnosti odpadu a
5. údajem o dalším způsobu nakládání

Komentář: nedokážeme vysvětlit co znamená čas vzniku odpadu: čas odhození prvního odpadu? nebo ve vztahu k evidenci, při každém naplnění prostředku?

Nevíme, kdo je osoba zodpovědná za nakládání a označení, vedoucí oddělení, nebo ten kdo odpady uklízí, nebo ten kdo do nádoby odpad vyhazuje? Jaké budou mít odpovědnosti ve vztahu k dalšímu nakládání s tímto odpadem?

Proč údaje o hmotnosti odpadu? Na čem se to bude vážit, na vahách, které budou jen orientační, nebo bude nutné je také pravidelně kalibrovat? Zatím je spousta otázek a odpovědi žádné.